

Sygn. akt VIII U 2239/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Korneliusz Jakimowicz

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. w Gliwicach

sprawy J. W. i W. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o podleganie dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym

na skutek odwołania J. W. i W. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 17 lipca 2013 r. **nr** (...)

z dnia 17 lipca 2013 r. **nr** (...)

z dnia 16 lipca 2013 r. **nr** (...)

z dnia 16 lipca 2013 r. **nr** (...)

oddala odwołania.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 2239/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 16.07.2013r., nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że ubezpieczony W. W. jako osoba kontynuująca ubezpieczenia emerytalne i rentowe podlega dobrowolnie ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu w okresie od 26.09.2008r. do 31.03.2013r. Decyzją z tego samego dnia nr (...) organ rentowy ustalił podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia w wysokości 2969zł. miesięcznie, zgodnie z deklaracją ubezpieczonego.

Decyzją z 17.07.2013r., nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że ubezpieczona J. W. jako osoba kontynuująca ubezpieczenia emerytalne i rentowe podlega dobrowolnie ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu w okresie od 29.01.2009r. do 28.02.2013r. Decyzją z tego samego dnia nr (...) organ rentowy

ustalił podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia za okres od kwietnia 2011r. do lutego 2013r. w kwotach zadeklarowanych przez ubezpieczoną.

Organ rentowy wskazał, że zgodnie z wnioskami ubezpieczonych zostali oni objęci dobrowolnymi ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi. Pismami z kwietnia 2013r. ubezpieczeni wystąpili o zwrot opłaconych składek na powyższe ubezpieczenia i wyrejestrowali się z dobrowolnych ubezpieczeń, powołując się art. 14 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE z 30.04.2004r. Nr L 166/1 ze zm.). Ubezpieczona uzasadniła swój wniosek tym, że od kwietnia 2011 jest zatrudniona na Słowacji. Organ rentowy stoi na stanowisku, że obowiązujące przepisy umożliwiają opłacanie składek w dwóch krajach: w jednym obowiązkowo, a w drugim dobrowolnie i nie oznacza to podlegania podwójnemu ustawodawstwu.

W odwołaniach od powyższych decyzji, ubezpieczeni wnieśli o ich zmianę poprzez ustalenie, że w okresach w nich wskazanych nie podlegali dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym oraz, że nie występują podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia.

Odwołujący podnieśli, że związku z zatrudnieniem na terenie Słowacji [ubezpieczony od stycznia 2009r, ubezpieczona od kwietnia 2011r.] podlegali obowiązkowemu ubezpieczeniu w tym kraju i zgodnie z przepisem art. 11 ust.1 i ust.3 pkt a rozporządzenia 883/2004 nie mogli w tym samym czasie podlegać ubezpieczeniom dobrowolnym w Polsce. Organ rentowy nie wykazał, że przepisy polskiej ustawy systemowej przewidują możliwość podlegania przez polskiego obywatela dobrowolnym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu w Polsce przy jednoczesnym podleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Zdaniem ubezpieczonych, treść przepisu art. 7 ustawy systemowej w brzmieniu obowiązującym do końca 2012r. wskazuje, że jeśli osoba spełnia warunki do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym to nie przysługuje jej prawo do jednoczesnego objęcia ubezpieczeniami na zasadzie dobrowolności. Z uwagi na to, że w myśl zasady wyrażonej w art. 12 ust. 3 rozporządzenia nr 987/2009 w przypadku zbiegu okresów ubezpieczenia obowiązkowego i dobrowolnego, uwzględnia się jedynie okres spełniony w ramach ubezpieczenia obowiązkowego to objęcie ubezpieczonych dobrowolnym ubezpieczeniem nie ma dla nich żadnego znaczenia i jest niecelowe. W tym stanie rzeczy zgłoszone przez nich wnioski o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem naruszały zasadę wyrażoną w art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 883/2004 i nie powinny być przez organ rentowy w ogóle zarejestrowane. Z tych przyczyn decyzje ustalające podstawy wymiaru składek na dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe są niezasadne, a nadto przedwczesne.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonych decyzjach.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczeni zgodnie ze złożonymi wnioskami zostali objęci dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym: ubezpieczona od 29.01.2009r., ubezpieczony od 26.09.2008r. Na dokumentach zgłoszeniowych ubezpieczeni podali kod tytułu ubezpieczenia: 19 00, który oznacza: osoba podlegająca dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, na podstawie art. 7 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Za okresy objęte skarżonymi decyzjami ubezpieczeni składali wymagane prawem dokumenty rozliczeniowe, deklarowali wysokość składek i opłacali należne składki.

Pismem z dnia 11.04.2013r. ubezpieczona wystąpiła o zwrot składek niezasadnie opłaconych składek na dobrowolne ubezpieczenia za okres od kwietnia 2011r. do marca 2013r., z uwagi na to, że od 1.04.2011r. jest zatrudniona na Słowacji i podlega ustawodawstwu słowackiemu. W tym samym dniu ubezpieczona wyrejestrowała się z dobrowolnych ubezpieczeń, poczynając od 1.04.2011r.

Pismem z dnia 22.04.2013r. ubezpieczony wystąpił o zwrot składek niezasadnie opłaconych składek na dobrowolne ubezpieczenia za okres od stycznia 2009r. do marca 2013r., z uwagi na to, że w okresie tym był zatrudniony na zasadach

umowy o pracę na Słowacji. W tym samym dniu ubezpieczony wyrejestrował się z dobrowolnych ubezpieczeń, poczynając od 1.09.2008r.

Odwołania ubezpieczonych nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm. w brzmieniu obowiązującym do końca 2012r.) osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi oraz osoby, o których mowa w art. 7 pkt 3, mogą po ustaniu tych ubezpieczeń kontynuować je dobrowolnie.

Natomiast w art. 7 pkt 3 ustawy o SUS w brzmieniu obowiązującym do końca 2012r. stanowił, że prawo do dobrowolnego objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi przysługuje obywatelom polskim wykonującym pracę za granicą w podmiotach zagranicznych oraz obywatelom polskim wykonującym pracę w podmiotach zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli podmioty te nie posiadają w Polsce swojej siedziby ani przedstawicielstwa.

Ubezpieczeni w zgłoszeniach do dobrowolnych ubezpieczeń emerytalnych i rentowych wskazali kod tytułu ubezpieczenia 19 00, który oznacza: osoba podlegająca dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, na podstawie art. 7 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych [zał. Nr 18 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2009 r. w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych i imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika, deklaracji rozliczeniowych i deklaracji rozliczeniowych korygujących, zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz innych dokumentów [Dz.U.2009.186.1444].

Mając powyższe na uwadze organ rentowy prawidłowo zgodnie z wnioskami ubezpieczonych objął ich dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym.

Przytoczone wyżej przepisy uległy zmianie od 1.01.2013r. w ten sposób, że art. 7 ustawy o SUS otrzymał brzmienie : prawo do dobrowolnego objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi przysługuje osobom, które nie spełniają warunków do objęcia tymi ubezpieczeniami obowiązkowo, a w art. 10 wskazano, że jeżeli okres dobrowolnego objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi przekracza 10 lat, nie obowiązuje gwarancja wypłaty minimalnego świadczenia, w wypadku gdy stan własnego konta ubezpieczonego nie będzie go zapewniał.

Zmiana treści art. 7 rozszerzyła więc krąg osób, które mogą przystąpić do dobrowolnego ubezpieczenia emerytalnego i rentowych na terenie Polski. Przepis umożliwia osobom, które w Polsce nie mają tytułu ubezpieczenia, zgłoszenia się do tych ubezpieczeń [vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6.09.2011r., I UK 64/11, lex nr 1125081]

W spornym okresie, ubezpieczeni nie mieli w Polsce innego, obowiązkowego tytułu ubezpieczenia, a zatem mogli podlegać ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym dobrowolnie.

W ocenie Sądu okoliczność, że ubezpieczeni podjęli pracę na Słowacji i z tego tytułu podlegają ustawodawstwu słowackiemu, nie wyłącza możliwości podlegania dobrowolnym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym w Polsce. Z uwagi na to, że ubezpieczeni byli zatrudnieni na terenie państwa należącego do Unii Europejskiej, w sprawie mają zastosowanie przepisy unijne, w tym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE z 30.04.2004r. Nr L 166/1 ze zm.).

Przepisy art. 11-13 regulują zasady podlegania ustawodawstwu państw członkowskim osób świadczących pracę najemną lub na własny rachunek

Jak stanowi art. 14 rozporządzenia 883/2004r. w punkcie 1 przepisy art. 11-13 nie mają zastosowania do ubezpieczenia dobrowolnego ani do ubezpieczenia fakultatywnego kontynuowanego / chyba, że w państwie członkowskim istnieje tylko system dobrowolny, co nie dotyczy Polski/.

Zgodnie z art. 14 pkt. 2 - w przypadkach, gdy na mocy ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, zainteresowany podlega ubezpieczeniu obowiązkowemu w tym Państwie Członkowskim, nie może on podlegać systemowi ubezpieczeń dobrowolnych lub fakultatywnych kontynuowanych w innym Państwie Członkowskim. We wszystkich innych przypadkach, w których dla danego działu ubezpieczenia istnieje wybór pomiędzy kilkoma systemami ubezpieczeń dobrowolnych lub fakultatywnych kontynuowanych, zainteresowany przystępuje tylko do wybranego przez siebie systemu.

Przepis ten wprowadza więc zasadę, że podlegania jednemu systemowi ubezpieczeń, zgodnie z ogólną zasadą podlegania wyłącznie jednemu ustawodawstwu państwa członkowskiego.

W szczególny sposób rozporządzenie normuje jednak kwestię świadczeń z tytułu inwalidztwa, emerytur i rent rodzinnych, umożliwiając podleganie ubezpieczeniom ukierunkowanym na ochronę tych ryzyk.

Jak stanowi art. 14 w punkcie 3 ww. rozporządzenia : w odniesieniu do świadczeń z tytułu inwalidztwa, emerytur i rent rodzinnych, zainteresowany może przystąpić do systemu ubezpieczeń dobrowolnych lub fakultatywnych kontynuowanych Państwa Członkowskiego, nawet jeżeli z obowiązku podlega ustawodawstwu innego Państwa Członkowskiego, pod warunkiem że na pewnym etapie swej pracy zawodowej podlegał ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego z powodu lub w wyniku pracy najemnej lub pracy na własny rachunek oraz jeżeli takie nakładanie się jest w sposób wyraźny lub domyślny dozwolone na podstawie ustawodawstwa pierwszego Państwa Członkowskiego.

Zdaniem Sądu, na mocy powyższego przepisu, ubezpieczeni mogli być objęci dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym przy równoczesnym podleganiu obowiązkowemu ubezpieczeniu innego Państwa Członkowskiego. Nie budzi wątpliwości Sądu, że ubezpieczeni przed przystąpieniem do dobrowolnego ubezpieczenia podlegali ustawodawstwu polskiemu, bowiem w innym przypadku nie mogliby do niego przystąpić. Przepisy polskie nie zakazują takiego nakładania się systemów prawa, a zatem spełnione są przesłanki przytoczonego przepisu. Natomiast ocena celowości takiego dobrowolnego ubezpieczenia jest bezprzedmiotowa dla weryfikacji skarżonych decyzji.

W konsekwencji Sąd uznał, że decyzje organu rentowego stwierdzające, że ubezpieczeni podlegają dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu w spornych okresach są zgodne z prawem. Prawdłowo również organ rentowy w skarżonych decyzjach ustalił podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji.

SSO Grażyna Łazowska

Z odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. ubezpieczonych

K.. 14 dni lub z wpływem